

U s n e s e n í

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a JUDr. Pavla Vacka v právní věci navrhovatele: J.V., nar. ■■■, ■■■, proti odpůrcům: 1) **Magistrát města Jablonec nad Nisou**, se sídlem Mírové nám. 19, 467 51 Jablonec nad Nisou, 2) **Nová budoucnost pro Jablonec**, zast. zmocněncem ■■■, bytem ■■■, 3) **Komunistická strana Čech a Moravy**, zast. zmocněncem ■■■, bytem ■■■ 4) **ANO 2011**, zast. zmocněncem ■■■, bytem ■■■, 5) **Občanská demokratická strana**, zast. zmocněncem ■■■, bytem ■■■, 6) **TOP 09**, zast. zmocněncem ■■■, bytem ■■■ 7) **Česká strana sociálně demokratická**, zast. zmocněncem ■■■, bytem ■■■, 8) **Změna pro Jablonec**, zast. zmocněncem ■■■, bytem ■■■, 9) „**DOMOV NAD NISOU**“, zast. zmocněncem ■■■, bytem ■■■, o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva statutárního města Jablonec nad Nisou konaných ve dnech 10. a 11. 10. 2014 a volby kandidátů,

t a k t o :

- I. **Návrh na neplatnost voleb do zastupitelstva statutárního města Jablonec nad Nisou ve dnech 10. a 11. 10. 2014 s e z a m í t á**
- II. **Návrh na neplatnost volby kandidátů ve volbách do zastupitelstva statutárního města Jablonec nad Nisou ve dnech 10. a 11. 10. 2014 s e z a m í t á .**
- III. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel podal dne 24. 10. 2014 v zákonné desetidenní lhůtě stanovené v § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“) ve spojení s § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), návrh na neplatnost voleb do zastupitelstva města Jablonec nad Nisou konaných ve dnech 10. a 11. října 2014 a návrh na vyslovení neplatnosti volby členů zastupitelstva – Ing. J.M., Mgr. M.S., LL.M., J.B. a Ing. V.O.

Navrhovatel poukázal na to, že na hlasovacím lístku u kandidátů strany Změna pro Jablonec jsou na lístku uvedeny i údaje, které lze hodnotit v kontextu obsahu celého lístku jako neobvyklé. Vedle běžných údajů o věku, povolání a čtvrti města, v níž bydlí, jsou u kandidátů strany Změna pro Jablonec uvedeny i další údaje osobního charakteru, například s jakými subjekty kandidáti spolupracují, čeho jsou iniciátoři, jakých subjektů či výborů jsou členy atd. Tyto údaje se u jiných kandidujících na témže lístku v takovémto rozsahu nevyskytují. Čtyři kandidáti strany Změna pro Jablonec – Ing. J.M., Mgr. M.S. LL.M., J.B. a Ing. V.O. – byli do zastupitelstva města zvoleni.

Navrhovatel je toho názoru, že uvedení takových rozsáhlých údajů o „povolání“ uvedených kandidátů je jakousi propagační podporou kandidátů u voličů. Pojem povolání

navrhovatel chápe v kontextu § 5 písm. f) zákona o zaměstnanosti, který uvádí, že se jedná o standardizovaný souhrn pracovních činností podle jejich obvyklého seskupení na trhu práce, jejichž výkon předpokládá určitou odbornou a další způsobilost. Členství v občanských sdruženích či jiná neprofesní angažovanost takovou definici nenaplnuje. Takovéto využití lístku je proto narušení rovné soutěže kandidátů a mohlo by i porušovat zákaz propagace kandidátů a stran ve volebních místnostech, neboť každý volič je s těmito nezákonnými údaji na lístku přímo konfrontován bezprostředně před hlasováním ve volební místnosti.

Navrhovatel má za to, že uvedením těchto údajů na lístcích došlo k ovlivnění voličů a porušení volebního zákona. Proto navrhuje, aby soud vyslovil neplatnost voleb do zastupitelstva města Jablonec nad Nisou a v případě, že pro něj neshledá důvodů, pak neplatnost volby uvedených kandidátů.

Magistrát města Jablonec nad Nisou s odkazem na § 22 odst. 1 písm. d) volebního zákona konstatoval, že na kandidátní listině jsou uvedena „jména o příjmení kandidátů, jejich věk a povolání...“, aniž by pojem „povolání“ byl nějak blíže specifikován či upravován a to ani odkazem na nějaký jiný právní předpis. Blížší specifikaci pojmu „povolání“ neobsahují ani jiné právní předpisy upravující volby do zastupitelstev krajů, Parlamentu ČR, Senátu ČR či Evropského parlamentu. Jedinou výjimkou je zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky, který v § 25 odst. 1 písm. a) povolání blíže specifikuje, že bude uvedeno „zaměstnání nebo povolání, které kandidát v době podání kandidátní listiny zastává, případně jeho akademický nebo jiný titul, ...“. Správnost údaje o povolání přitom není při přezkoumání podaných kandidátních listin kontrolována, protože na rozdíl např. od údaje o trvalém pobytu kandidáta, který je možné v souladu § 12 odst. 3 a 6 volebního zákona zkontrolovat s údaji z informačního systému evidence obyvatel nebo referenčními údaji ze základního registru obyvatel, údaj o povolání není s čím zkontrolovat. Registrační úřad může rozhodnout o škrtnutí kandidáta jen v případech vymezených volebním zákonem v § 23 odst. 2 písm. a) až a). Pouze písm. d) se týká údajů o kandidátovi a takového kandidáta lze škrtnout pouze v případě, že u něj nejsou uvedeny všechny údaje nebo jsou-li tyto údaje nesprávné či neúplné, za což údaje o povolání nelze považovat. Registrační úřad při přezkoumávání a registraci podaných kandidátních listin vycházel i z metodických pokynů Ministerstva vnitra a Krajského úřadu Libereckého kraje, kde bylo uváděno, že údaj o povolání je věcí kandidáta a volební strany.

Registrační úřad při přezkoumávání a registraci podaných kandidátních listin dále vycházel i z praxe minulých voleb, kdy např. při volbách do Evropského parlamentu v květnu 2014 byl Ministerstvem vnitra ČR zaregistrován např. kandidát č. 6 u volební strany č. 7 TOP 09 a Starostové s údajem o povolání: „starosta, VŠ učitel EU a diplomacie, prezident Evropské asociace pro rozvoj venkova, místopředseda SMS ČR“ nebo kandidát č. 1 u volební strany č. 35 Aktiv nezávislých občanů s údajem o povolání: „sportovní reportér a manažer, ekonomický a agrární korespondent, mluvčí iniciativy za zrušení Senátu a radikální snížení poslaneckých platů, ochránce zvířat“ atd. Při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v říjnu 2013 bylo Krajským úřadem Libereckého kraje zaregistrováno politické hnutí Změna, kde o všech kandidátů byl údaj o povolání neobvyklý a obsírný. Při volbách do zastupitelstva kraje v říjnu 2012 byla Krajským úřadem Libereckého kraje zaregistrována koalice politického hnutí Změna a Stany zelených, kde také u všech kandidátů byl údaj o povolání nezvykle rozsáhlý oproti ostatním volebním stranám.

Registrační úřad má za to, že nebyl zákonný důvod pro vydání rozhodnutí o odmítnutí registrace podané kandidátní listiny volební strany Změna pro Jablonec z důvodu uvedeného

neobvyklého povolání už i s ohledem na v minulosti provedené registrace kandidátních listin téhož politického hnutí nebo i jiných volebních stran. Registračnímu úřadu nepřísluší a zákon mu nijak neumožňuje posuzovat, zda uvedený údaj o povolání narušuje rovnou soutěž kandidátů a zda nedochází k porušování zákazu propagace kandidátů a volebních stran.

Podle § 90 odst. 1 s. ř. s. za podmínek stanovených zvláštními zákony může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.

Podle § 60 odst. 1 volebního zákona, podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí. Citované ustanovení v dalším upřesňuje, že:

- návrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování (odst. 2),
- návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb (odst. 3),
- návrh na neplatnost volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta (odst. 4).

Jak patrně z předloženého návrhu, žalobce se dovolává neplatnosti volby zvolených kandidátů za stranu Změna pro Jablonec, a to z toho důvodu, že na volebních lístcích místo stručného označení povolání jednotlivých kandidátů této strany byly vepsány různé aktivity, v nichž se tito kandidáti realizují. To mělo tyto kandidáty ve volbách zvýhodnit natolik, že to vedlo k ovlivnění volebního výsledku. Volby do Zastupitelstva města Jablonec nad Nisou je pak třeba z tohoto důvodu považovat za neplatné.

S ohledem na význam voleb v demokratické společnosti a z něho vyplývající presumpce jejich ústavnosti a zákonnosti je třeba zdůraznit, že neplatnost voleb může způsobit jen takové závažné porušení volebního zákona, které zpochybňuje výsledky voleb, a které odůvodněně vyvolává pochybnost o tom, zda volby a jejich výsledky jsou projevem skutečné vůle voličů.

Základní interpretační maximu zákonné úpravy volebního soudnictví zformuloval Ústavní soud v nálezu sp.zn. Pl. ÚS 73/04 (vyhlášen pod č. 140/2005 Sb.). Vycházejí z demokratického principu legitimacy veřejné moci, dle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 Ústavy), vyslovil základní tezi, dle níž pro volební soudnictví z principu demokracie plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů, a předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá. To lze beze vší pochybnosti stáhnout i na volební rozhodnutí územních společenství občanů, která tímto způsobem vykonávají své ústavně zaručené právo na samosprávu. Samotný Ústavní soud vychází ve své ustálené judikatuře z toho, že současná právní úprava volebního soudnictví nezná absolutní vady volebního řízení, tj. takové porušení ustanovení volebního předpisu, které by mělo za následek automatické zrušení voleb. Proto všechny možné vady a pochybení

je v tomto smyslu třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového, a to podle principu proporcionality.

Soud z navrhovatelem předloženého volebního lístku pro volby do zastupitelstva města Jablonec nad Nisou v roce 2014 zjišťuje, že v případě volební strany č. 10 Změna pro Jablonec je u každého kandidáta uvedeno jeho jméno, věk, obec, dále název politické strany nebo politického hnutí, jehož jsou členy, nebo údaj, že nejsou členy žádné politické strany nebo politického hnutí. U každého z kandidátů kromě obvyklého stručného označení jeho povolání (kupř. ekonom, daňový poradce, architektka, sociální pracovnice, studentka apod.), jsou uvedeny i další údaje svědčící o jiných aktivitách daných kandidátů (kupř. spolupracovník občanského sdružení Jablonec bez hazardu, majitel Knihkupectví S., majitelka a koordinátorka kulturních aktivit ■■■, organizátorka petice za prohlášení budovy Schlaraffie za kulturní památku, člen spolku Žižkův vrch – Jablonec nad Nisou, který vystupuje proti stavbě západní tangenty Srnčím dolem apod.). Nad rámec předloženého návrhu soud z téhož volebního lístku zjišťuje, že daný „rozšiřující“ způsob prezentace povolání kandidátů je uveden i u volební strany č. 1 Nová budoucnost pro Jablonec.

Podle § 25 odst. 3 věta šestá volebního zákona u každého kandidáta je uvedeno jeho jméno, příjmení, věk, povolání, část obce, nebo nečlení-li se obec na části, obec, ve které je kandidát přihlášen k trvalému pobytu a název politické strany nebo politického hnutí, jejímž je kandidát členem, případně údaj o tom, že je bez politické příslušnosti.

Soud konstatuje, že text volebního zákona nepodává žádné bližší vymezení toho, co je třeba za povolání považovat. Upřesnění tohoto označení nelze ani analogicky nalézt v jiných obdobných předpisech upravujících volby do jiných zastupitelských orgánů, jak na to správně odkázal ve svém vyjádření Městský úřad v Jablonci nad Nisou. Význam označení povolání uváděného u jednotlivých kandidátů na hlasovacím lístku tak je třeba hledat v souvislosti s jinými upřesňujícími údaji uváděnými u kandidátů, jako je jejich věk či místo bydliště. Označení povolání by tak mělo voliči sdělovat, co je jeho základním či nejvýznamnějším zdrojem obživy, jaká činnost určuje jeho sociální status. Nelze přitom vycházet z ustanovení § 5 písm. f) zákona o zaměstnanosti, jak dovozoval navrhovatel, neboť toto vymezení se vztahuje pouze na pracovní činnosti. Nezařaditelnými by se pak stali důchodci, studenti, matky v domácnosti a koneckonců i nezaměstnaní.

Soud na základě prezentované úvahy dospěl k závěru, že rozšiřující údaje o činnosti kandidátů jdou sice nad rámec toho, jaké údaje mají být podle § 25 odst. 3 volebního zákona u kandidátů uvedeny, nikoli však proti zákonu. To ovšem neznamená, že by takové označování jdoucí nad rámec zákonné úpravy soud schvaloval, příp. je považoval za vhodné. Daný stav však soud musel hodnotit z hlediska toho, zda bylo způsobilé nežádoucím způsobem ovlivnit volební výsledek ve prospěch kandidátů za volební stranu Změna pro Jablonec.

Soud ve svých úvahách důsledně vycházel z presumpce racionality voličského chování a z toho, že při cestě do volební místnosti a při následném hlasování jsou již voliči pevně rozhodnutí, komu odevzdají svůj hlas. Toto jejich přesvědčení by mohlo být zvráceno vskutku jen velmi intenzivním atakem, kterým by mohla být např. snaha o přímé či nepřímé podplácení, vyhrožování, zastrašování, vytváření překážek vstupu do objektu, kde se volby provádí, či zprostředkování hrubě difamující informace o některém z protikandidátů. Naopak představa, že by takto rozhodnutí voliči ještě mohli být jakkoliv ovlivněni shora popsány informacemi obsaženými na volebním lístku, by svědčila o velkém podcenění zmíněné

racionality jejich rozhodování (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, čj. Vol 7/2008-13, Sb. NSS 2194/2011). Vliv doplňkových informací je nepochybně oslaben i tím, že jde o volby do zastupitelstva města, tedy lze důvodně presumovat, že voliči volí kandidáty jim osobně známé. Soud tak dospěl k závěru, že uvedením rozšiřujících informací na volebním lístku pro volby do Zastupitelstva města Jablonec nad Nisou v roce 2014 u volební strany č. 10 Změna pro Jablonec, nepředstavuje takový zásah do volebního procesu, kterým by došlo k ovlivnění (tzv. zatemnění) volebního výsledku.

Nad rámec potřebného soud uvádí, že je namístě, aby bylo do budoucna k takovému rozšiřování informací o kandidátech volebních stran přistupováno nanejvýš zdrženlivě, neboť jakkoliv zde na straně jedné chybí přesné zákonné vymezení označení povolání, na straně druhé nelze přehlédnout, že to, co má v současnosti podobu jakýchsi „nadlimitních“ informací o jednotlivých kandidátech, může do budoucna informačně expandovat a přerůst do přímé volební agitace prováděné prostřednictvím hlasovacího lístku.

Lze tak uzavřít, že krajský soud v uplatněné námitce neshledal protizákonnost ve shora popsaném smyslu. Proto dospěl k závěru, že podaný volební návrh není důvodný. Ze shora uvedených důvodů soud podaný návrh jak ve vztahu k neplatnosti voleb, tak neplatnosti volby kandidátů, zamítl, a to bez nařízení jednání (§ 90 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, a to v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého *na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo*.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky podle § 104 odst. 1 s. ř. s. přípustné.

V Liberci dne 13. listopadu 2014

Mgr. Lucie Trejbalová,
předsedkyně senátu